

KOMISSION ASETUS (EY) N:o 240/96,
annettu 31 päivänä tammikuuta 1996,
perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tekniikansiirtosopi-
musten ryhmiin
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

- (1) asetuksessa N:o 19/65/ETY komissiolle annetaan valtuudet asetuksella säätää perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta 85 artiklan 1 kohdan määräysten piiriin kuuluvien sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, jotka asettavat rajoituksia teollisoikeuksien, erityisesti patenttien, hyödyllisyysmallien, mallien tai tavaramerkkien hankkimiselle ja käyttämiseksi taikka sellaisille oikeuksille, jotka luovutus- tai käyttöoikeussopimuksen nojalla on saatu valmistusmenetelmiin tai teollisten tuotantomenetelmien käyttämistä ja soveltamista koskevaan tietämykseen,
- (2) komissio käytti tätä toimivaltaansa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta patenttilisenssisopimusten ryhmiin 23 päivänä heinäkuuta 1984 annetulla asetuksella (ETY) N:o 2349/84⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2737/95⁽⁴⁾, ja perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta taitotietoa koskevien lisenssisopimusten ryhmiin 30 päivänä marraskuuta 1988 annetulla asetuksella (ETY) N:o 556/89⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirjalla,

(3) olisi yhtenäistettävä mainittujen ryhmäpoikkeusten soveltamisala yhdeksi tekniikansiirtosopimuksia koskevaksi asetukseksi sekä yhdenmukaistettava ja yksinkertaistettava niin paljon kuin mahdollista patenttilisenssisopimuksiin ja taitotietoa koskeviin lisenssisopimuksiin sovellettavia säädöksiä teknisen tietämyksen leviämisen edistämiseksi ja teknisesti parempien tuotteiden valmistuksen kannustamiseksi; tämän vuoksi asetus (ETY) N:o 556/89 olisi kumottava,

(4) tätä asetusta on siten sovellettava käyttölupiin, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansallisiin patentteihin, yhteisöpatentteihin⁽⁶⁾ sekä Euroopan patentteihin⁽⁷⁾ (varsinaiset patentit); sitä on sovellettava myös sellaisen patentoimattoman teknisen tiedon, esimerkiksi valmistusmenetelmien kuvaukset, reseptit, kaavat, mallit tai piirustukset, josta yleensä käytetään nimitystä "taitotieto" (varsinaiset taitotietoa koskevat käyttöluvut), lisenssisopimuksiin sekä sekamuotoisiin taitotietoa ja patenteja koskeviin lisenssisopimuksiin (sekamuotoiset sopimukset), joista viimeksi mainituilla on yhä tärkeämpi merkitys tekniikan siirroissa; tämän asetuksen soveltamista varten tietyt termit ja ilmaisut määritellään 10 artiklassa,

(5) patenttilisenssisopimukset tai taitotietoa koskevat lisenssisopimukset ovat sopimuksia, joilla patentin- tai taitotiedonhaltijana oleva yritys (käyttöluvan antaja) antaa toiselle yritykselle (käyttöluvan saaja) valtuudet käyttöluvan kohteena olevien patenttien hyväksi käyttämiseen tai luovuttaa tälle taitotietoaan erityisesti jalostusta, käyttöä ja markkinoille saattamista varten; tähän asti saatujen kokemusten perusteella voidaan määritellä sellaisten lisenssisopimusten ryhmä, jonka piiriin kuuluu yhteismarkkinat kokonaan tai osittain ja joka voi kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, mutta jonka tavallisesti voidaan katsoa täyttävän 85 artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset, kun patentit ovat

⁽¹⁾ EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65

⁽²⁾ EYVL N:o C 178, 30.6.1994, s. 3

⁽³⁾ EYVL N:o L 219, 16.8.1984, s. 15

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 214, 8.9.1995, s. 6

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 61, 4.3.1989, s. 1

⁽⁶⁾ Yleissopimus yhteismarkkinoiden Euroopan patentista (yhteisöpatenttisopimus), tehty 15 päivänä joulukuuta 1975 (EYVL N:o L 17, 26.1.1976, s. 1).

⁽⁷⁾ Yleissopimus Euroopan patentin myöntämisestä (Euroopan patenttisopimus), tehty 5 päivänä lokakuuta 1973.

tarpeen niiden kohteena olevan tekniikan hyödyntämiseksi sekasopimuksilla tai kun taitotieto — riippumatta siitä, liittyykö se patentteihin vai ei — on salaista, merkityksellistä ja soveltuva määrin yksilöityä. Näiden määritelmällisten vaatimusten tarkoituksena on ainoastaan taata se, että taitotietoa koskevien lisenssisopimusten tai patentin myöntäminen on kilpailua rajoittavia velvoitteita koskevien ryhmäpoikkeusten pätevä perustelu; tätä sovelletaan sanotun kuitenkin rajoittamatta osapuolten oikeutta liittää sopimukseen muiden sopimusvelvoitteiden, esimerkiksi veloitteen maksaa käyttöoikeuskorvauksia, täytäntöönpanokelpoisuutta koskevia määräyksiä, vaikka ryhmäpoikkeusta ei enää sovelleta,

pelkästään myyntitarkoitusta varten tehdyt sopimukset; tämän asetuksen soveltamisalasta suljetaan pois myös sopimukset, jotka koskevat markkinointiin liittyvää taitotietoa, joka luovutetaan franchising 1. luvakesopimusten yhteydessä sekä tietyt lisenssisopimukset, jotka tehdään sellaisten sopimusten yhteydessä, joilla perustetaan yhteisyrityksiä, patenttirenkaita ("patent pools") ja muiden sopimusten, joilla käyttöluva vaihdetaan muuta kuin käyttöluvan kohteena olevan tekniikan parannuksia tai uusia sovellutuksia koskeviin käyttölupiin, koska tällaisiin sopimukseen liittyviä ongelmia ei voida säännellä yhdessä asetuksessa (5 artikla),

(6) tämän asetuksen soveltamisalaa olisi laajennettava koskemaan varsinaisia tai sekamuotoisia sopimuksia, joihin sisältyy käyttöluva muuhun teollis- tai tekijänoikeuteen kuin patenttiin (erityisesti tavaramerkit, mallioikeus sekä tekijänoikeudet ja erityisesti oikeus tietokoneohjelmiin), kun tällainen käyttöluva edistää käyttöluvan kohteena olevan tekniikan soveltamista ja kun siihen ei sisälly liitännäisiä ehtoja,

(7) jos tällaisiin varsinaisiin tai sekamuotoisiin sopimukseen mahdollisesti sisältyy velvoitteita, jotka yhteismarkkinoiden alueiden lisäksi koskevat myös kolmansia maita, viimeksi mainittujen sisältyminen sopimukseen ei estä tämän asetuksen soveltamista niihin velvoitteisiin, jotka koskevat yhteismarkkinoiden kuuluvia alueita, samalla tavoin kuin yhteismarkkinoiden alueita koskeviin sopimukseen. Tätä asetusta on myös sovellettava lisenssisopimukseen, jotka koskevat kolmansia maita tai yhteisön rajojen ulkopuolelle ulottuvia alueita, jos sopimuksilla on yhteismarkkinoilla vaikutuksia, jotka mahdollisesti johtavat perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamiseen,

(8) tekniikan leviämiseen ja tuotteiden tuotannon parantamiseen liittyvien tavoitteiden mukaisesti olisi säädettävä, että tämän asetuksen soveltamisen edellytyksenä on, että käyttöluvan saaja valmistaa itse tai valmistuttaa omaan lukuunsa käyttöluvan kohteena olevia tuotteita, tai kun käyttöluvan kohteena oleva tuote on palvelu, että käyttöluvan saaja tarjoaa palvelua itse tai tarjottaa sitä omaan lukuunsa riippumatta siitä, onko käyttöluvan saajalla myös oikeus käyttää käyttöluvan antajan luottamuksellista tietoa käyttöluvan kohteena olevan tuotteen mainostamiseen ja myyntiin; asetuksen soveltamisalasta olisi siten suljettava pois

(9) yksinomaisen käyttöluvan ja myynnin välisten yhtäläisyyksien osalta ja sen estämiseksi, että asetusta kierretään naamioimalla kilpailun rajoituksia sisältävät yksinomaiset käyttöoikeudet luovutuksiksi, tätä asetusta on sovellettava myös patenttien tai taitotiedon luovuttamista ja hankkimista koskeviin sopimukseen siltä osin kuin niiden hyödyntämiseen liittyvä riski jää luovuttajalle; tätä asetusta on sovellettava myös lisenssisopimukseen, joissa käyttöluvan antajana ei ole patentin tai taitotiedon haltija, vaan kyseisen haltijan käyttöluvan antamiseen valtuutettu henkilö, kuten alilisenssitapauksissa, sekä lisenssisopimukseen, joissa sopimuspuolten oikeuksia käyttävät ja niiden velvoitteet täyttävät niihin etuyhteydessä olevat yritykset (6 artikla),

(10) yksinomaiset lisenssisopimukset, eli sopimukset, joilla käyttöluvan antaja sitoutuu luopumaan itse käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyödyntämisestä käyttöluvan voimassaoloalueella tai muiden tätä aluetta koskevien käyttöluvien antamisesta, eivät sinänsä ole ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kanssa, jos ne koskevat käyttöluvan voimassaoloalueella uuden tekniikan käyttöönottoa ja suojaamista suoritetun laajan tutkimustyön, tehostuneen kilpailun, erityisesti tavaramerkkien välisen kilpailun, sekä asianomaisten yritysten lisääntyneen kilpailukyvyyn vuoksi, joka johtuu uusien keksintöjen leviämisestä yhteisössä; siltä osin kuin yksinomaiset lisenssisopimukset voivat kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, on aiheellista sisällyttää ne tämän asetuksen 1 artiklan soveltamisalaan, jotta nekin voisivat hyötyä poikkeuksesta,

(11) vastaavasti poikkeukset patentin käyttöluvan antajalle ja tämän käyttöluvan saajille määrätystä vientikiellosta eivät kuitenkaan rajoita yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytännön myöhempää kehittämistä 30—36 artiklan ja 85 artiklan 1 kohdan suhteen

näiden sopimusten ja erityisesti sellaisen kiellon osalta, jossa käyttöluvan saajaa kielletään pitämästä kaupan käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta muiden käyttöluvan saajien alueilla (passiivinen kilpailu),

- (12) jäljempänä tämän asetuksen 1 artiklassa tarkoitetut velvoitteet osaltaan tehostavat tuotantoa ja edistävät teknistä kehitystä; ne kannustavat tosiasiallisesti patentin tai taitotiedon haltijoita luovuttamaan käyttöoikeuksia ja käyttöoikeuden saajia investoimaan uusien tuotteiden tuotantoon, käyttöön ja markkinoille saattamiseen tai uusien menetelmien käyttöön; tässä asetuksessa voidaan tällaisia velvoitteita asettaa niiden alueiden osalta, joilla käyttöluvan kohteena oleva tuote on suojattu patenteilla näiden patenttien koko voimassaoloajaksi,
- (13) niiden alueiden osalta, joilla käyttöluvan kohteena on ainoastaan taitotieto ja koska on vaikeaa määrittää, milloin taitotieto ei enää ole salaista, olisi tällaisten velvoitteiden sallittu kestoajaksi rajoitettava määräajaksi; jotta taitotietoa koskevien lisenssisopimusten osapuolilla olisi riittävän pitkäaikainen suoja, tällaisen suojan kestoajan alkamishetkenä olisi tarkoituksenmukaista pitää päivämäärää, jona käyttöluvan saaja ensimmäisen kerran saattoi tuotteen yhteisön markkinoille,
- (14) taitotietoa koskevien lisenssisopimusten pitempiä-kaista aluesuojaa koskeva poikkeus 85 artiklan 3 kohdan nojalla voidaan tehdä ainoastaan yksittäisellä päätöksellä, erityisesti kalliiden ja epävarmojen investointien suojaamiseksi tai tapauksissa, joissa osapuolet eivät olleet kilpailijoita keskenään käyttöluvan antamispäivänä; toisaalta osapuolet saavat jatkaa sopimusta uusien parannusten hyväksikäyttämiseksi tai uusien käyttöoikeuskorvausten maksamisesta; tällaisissa tapauksissa parannuksia koskevan käyttöluvan antamispäivästä yhteisössä alkava uusi alueellisen suojan ajanjakso voidaan kuitenkin sallia ainoastaan yksittäisellä päätöksellä; jos täydentävä tutkimustoiminta synnyttää käyttöluvan kohteena olevasta tekniikasta selvästi eroavia keksintöjä, osapuolet voivat tehdä uuden sopimuksen joka hyötyy tämän asetuksen mukaisesta poikkeuksesta,
- (15) olisi myös hyväksyttävä käyttöluvan saajalle poikkeus velvoitteesta olla saattamatta käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta markkinoille muiden käyttöluvan saajien alueilla määräaikana (tällä velvoitteella kielletään aktiivisen kilpailun lisäksi passiivinen kilpailu), joka olisi rajoitettava muutamaan vuoteen siitä päivästä, jona käyttöluvan kohteena oleva tuote saatetaan ensimmäisen kerran yhteisön markkinoille, riippumatta siitä, sisältääkö käyttöluvan kohteena oleva tekniikka kyseisillä alueilla ainoastaan taitotietoa, patenteja tai näitä molempia yhdessä,
- (16) alueellista suojaa koskevaa poikkeusta on sovellettava sallitun ajanjakson aikana niin kauan kuin tarpeelliset patentit ovat voimassa tai taitotieto pysyy salaisena ja merkityksellisenä; sekamuotoisen patenttilisenssisopimuksen ja taitotietosopimuksen osapuolten on voitava hyötyä patentin myöntämisestä tai taitotiedon hyväksikäyttämisestä määrätyllä alueella pisimmän suoja-ajan,
- (17) velvoitteet, jotka luetellaan tämän asetuksen 1 artiklassa, täyttävät yleensä myös muut 85 artiklan 3 kohdan soveltamista koskevat edellytykset; kuluttajat saavat tavallisesti kohtuullisen osuuden hyödystä, joka koituu tällaisesta tavaroiden tarjonnan paranemisesta markkinoilla; tämän vaikutuksen turvaamiseksi on kuitenkin aiheellista olla soveltamatta 1 artiklaa, jos sopimuspuolet sopivat kieltäytyvänsä toimituksista sellaisten kullekin alueelle sijoittautuneiden käyttäjien tai jälleenmyyjien tilausten perusteella, jotka myisivät edelleen vientiä varten, tai toimivansa muilla tavoin rinnakaistuonnin estämiseksi; edellä tarkoitetuista velvoitteista ei siten johdu muita kuin edellä mainittujen tavaroiden saavuttamiseksi välttämättömiä rajoituksia,
- (18) olisi suotavaa, että tässä asetuksessa luetellaan joukko tiettyjä velvoitteita, jotka esiintyvät yleisesti lisenssisopimuksissa, mutta jotka eivät yleensä rajoita kilpailua, ja säädetään, että jos erityisten taloudellisten tai oikeudellisten olosuhteiden vuoksi ne kuuluisivat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, poikkeuksen olisi koskettava myös niitä; jäljempänä tämän asetuksen 2 artiklassa oleva luetelo ei ole täydellinen,
- (19) tässä asetuksessa on myös täsmennettävä rajoitukset tai säännökset, joita ei saa olla lisenssisopimuksissa, jotta ne saisivat ryhmäpoikkeuksesta koituvan edun; rajoitukset, jotka luetellaan 3 artiklassa, voivat olla tämän asetuksen 85 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä, mutta niiden osalta ei voida yleisesti olettaa, että niillä olisi 85 artiklan 3 kohdassa vaadittuja myönteisiä vaikutuksia, mikä olisi tarpeen ryhmäpoikkeuksen soveltamiseksi; tällaisiin rajoituksiin poikkeus voidaan tehdä ainoastaan yksittäisellä päätöksellä, ottaen huomioon erityisesti kyseisten yritysten tärkeys ja markkinoiden keskitumisaste,

- (20) kilpailun rajoittamiseksi ei katsota käyttöluvan saajan velvoitetta olla käyttämättä käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa sopimuksen voimaolon päättymisen jälkeen (2 artiklan 1 kohdan 3 alakohta) ja velvoitetta ilmoittaa tehdyistä parannuksista käyttöluvan antajalle (2 artiklan 1 kohdan 4 alakohta); sopimuksen jälkeistä aikaa koskevaa käyttökieltoa on pidettävä käyttöluvan tavanomaisena osana ilman että käyttöluvan antaja olisi pakotettu siirtämään taitotietonsa tai patenttinsa pysyvästi; käyttöluvan saajan takaisinluovutusveloite, joka koskee käyttöluvan antamista käyttöluvan antajalle käyttöluvan kohteena olevan taitotiedon ja/tai sen kohteena olevien patenttien parannuksiin ja uusiin sovelluksiin, ei liioin yleensä rajoita kilpailua, jos käyttöluvan saaja saa sopimuksen mukaan osuuden käyttöluvan antajan myöhemmin saamaan kokemukseen ja myöhemmin tekemiin keksintöihin; toisaalta sellainen sopimus rajoittaa kilpailua, jos käyttöluvan saajan veloite on antaa käyttöluvan antajalle oikeutensa käyttöluvan kohteena olevaan tekniikkaan tehtyihin parannuksiin (3 artiklan 6 kohta),
- (21) luettelossa ehdoista, jotka eivät ole esteenä poikkeukselle, mainitaan myös käyttöluvan saajan veloite jatkaa käyttöoikeuskorvausten maksamista sopimuksen voimaolon päättymiseen asti riippumatta siitä, onko käyttöluvan kohteena oleva taitotieto tullut yleisesti tunnetuksi sivullisten tai käyttöluvan saajan oman toiminnan kautta (2 artiklan 1 kohdan 7 alakohta); käyttöluvan maksun helpottamiseksi osapuolten olisi lisäksi vapaasti voitava jakaa käyttöoikeuden kohteena olevan tekniikan käytöstä aiheutuvat käyttöoikeusmaksut ajanjaksolle, joka jatkuu patenttien voimaoloajan jälkeen, erityisesti asettamalla alempi käyttöoikeusmaksu; tavallisesti sopimuspuolia ei tarvitse suojata vapaaehtoisesti tehtyjen sopimusten ennakoitavissa olevilta taloudellisilta seurauksilta eikä heidän osaltaan tulisi siten rajoittaa tekniikan siirron rahoittamisen asianmukaisia keinoja eikä tällaisen hyväksikäytön riskien jakoa, kuitenkin käyttöoikeuskorvausten vahvistaminen jonkin tämän asetuksen 3 artiklan lausekkeissa esitetyn rajoittavan tavoitteen toteuttamiseksi sulkee sopimuksen poikkeuksen soveltamisalasta,
- (22) käyttöluvan saajan veloite rajoittaa käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksi käyttäminen yhdelle tai useammalle tekniselle soveltamisalalle ('käyttöalat') tai tuotemerkkinalle ei kuulu 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan; käyttöluvan antajalla on oikeus siirtää tekniikka ainoastaan rajoitettua tarkoitusta varten (2 artiklan 1 kohdan 8 alakohta),
- (23) ryhmäpoikkeus ei liioin koske sopimusehtoja, jotka sisältävät tiettyjä asiakasryhmiä koskevan toimituskiellon tai vaikutukseltaan sitä vastaavan veloitteen asiakkaiden jakamiseksi sopimuksen kohteena olevilla tuotteilla kilpailevien sopimuspuolten kesken samalla teknisellä käyttöalalla tai tuotemerkkinalla (3 artiklan 4 alakohta), jos sopimuspuolet kilpailevat sopimuksen kohteena olevilla tuotteilla; tällaisiin rajoituksiin keskenään kilpailemattomien sopimuspuolten välillä käytetään vastustamennettelyä; jäljempänä tämän asetuksen 3 artikla ei koske tapauksia, joissa patenttia tai taitotietoa koskeva käyttöluva annetaan, jotta yksittäiselle asiakkaalle voitaisiin järjestää toinen toimitusten lähde; tällaisissa tapauksissa toiselle käyttöluvan saajalle asetetaan kielto, joka koskee toimituksia muille kuin kyseiselle asiakkaalle, on toiselle toimittajalle annettavan käyttöluvan tarvittava edellytys, sillä toimenpiteen tarkoituksena ei ole luoda markkinoille itsenäistä tuottajaa; sama koskee myös niiden määrien rajoituksia, jotka käyttöluvan saaja saa toimittaa kyseiselle asiakkaalle (2 artiklan 1 kohdan 13 alakohta),
- (24) jo mainittujen ehtojen lisäksi luetteloon rajoituksista, jotka ovat esteenä ryhmäpoikkeukselle, sisältyvät myös käyttöluvan kohteena olevan tuotteen myyntihintaa tai valmistus- ja myyntimääriä koskevat rajoitukset, koska ne rajoittavat huomattavasti käyttöluvan saajan mahdollisuuksia käyttää hyväksi käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa, varsinkin kun määrällisillä rajoituksilla voi olla sama vaikutus kuin vientikielloilla (3 artiklan 1 ja 5 alakohta); tämä ei koske tapauksia, joissa käyttöluva annetaan tekniikan tietyssä tuotantolaitoksessa käyttämistä varten tai joissa tietty tekniikka luovutetaan tällaisen laitoksen perustamista, käyttöä ja ylläpitoa varten, ja käyttöluvan saaja saa lisätä laitoksensa tuotantokykyä tai ottaa omaan käyttöönsä uusia laitoksia yleisesti käytettävillä kaupallisilla edellytyksillä; toisaalta käyttöluvan saajaa voidaan laillisesti estää käyttämästä tiettyä käyttöluvan antajan tekniikkaa tuotantolaitosten perustamiseksi kolmansille, sillä sopimuksen tarkoitus ei ole sallia, että käyttöluvan saaja luovuttaa tekniikka muille valmistajille niin kauan kuin se pysyy salaisena tai patentin suojaavat sitä (2 artiklan 1 kohdan 12 alakohta),
- (25) sopimusten, jotka eivät sellaisenaan kuulu poikkeuksen soveltamisalaan, koska ne sisältävät määräyksiä, joiden osalta tässä asetuksessa ei ole erikseen tehty poikkeusta, mutta joita ei erikseen ole suljettu pois poikkeuksen soveltamisalasta, erityisesti tämän asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa luetellut poikkeukset, voidaan kuitenkin yleensä olettaa tietyissä olosuhteissa täyttävän ryhmäpoikkeuksen soveltamisen edellytykset; komissio voi

nopeasti todeta, koskeeko tämä tiettyä sopimusta niiden tietojen perusteella, joita yritysten on sille komission asetuksen (EY) N:o 3385/94⁽¹⁾ mukaisesti toimitettava; komissio voi antaa vapautuksen velvoitteesta tiedotta sille kaikista niistä lomakkeessa A/B vaadituista yksityiskohdista, jotka eivät vaikuta asian kannalta välttämättömiltä; komissiolle riittää yleensä lupasopimuksen teksti kokonaisuudessaan sekä suoraan saatavissa oleviin markkinoiden rakennetta ja käyttöluvan haltijan markkinaosuutta koskeviin tietoihin perustuva arvio; tällaisten sopimusten olisi siten katsottava kuuluvan tässä asetuksessa säädetyn poikkeuksen soveltamisalaan, jos niistä ilmoitetaan komissiolle eikä komissio määrääjässä vastusta poikkeuksen soveltamista,

- (26) jos yksittäisillä sopimuksilla, joiden osalta on säädetty poikkeus tässä asetuksessa, kuitenkin on vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa 85 artiklan 3 kohdan kanssa, komissio voi peruuttaa oikeuden ryhmäpoikkeukseen (7 artikla), erityisesti jos käyttöluvan kohteena olevat tuotteet eivät käyttöluvan voimassaoloalueella ole alttiina tehokkaalle kilpailulle (7 artikla), mikä voi johtua siitä, että käyttöluvan haltijalla on merkittävä markkinaosuus; tutkiessaan kilpailuedellytyksiä komissio kiinnittää erityistä huomiota sellaisiin tilanteisiin, joissa käyttöluvan haltijan markkinaosuus on suurempi kuin 40 prosenttia käyttöluvan kohteena olevan tuotteen kokonaismarkkinoista ja kaikista tuotteista tai palveluista, jotka kuluttaja katsoo vaihdettaviksi tai korvattaviksi niiden ominaisuuksien, hinnan tai käytön perusteella, ja
- (27) sopimuksia, jotka täyttävät tämän asetuksen 1 ja 2 artiklan edellytykset ja joiden tarkoituksena tai seurauksena ei ole kilpailun rajoittaminen millään muulla tavoin, ei enää tarvitse ilmoittaa; yrityksillä on kuitenkin edelleen erityistapauksissa oikeus hakea neuvoston asetuksen N:o 17⁽²⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirjalla, mukaista puuttumattomuustodistusta tai 85 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta, ja

ne voivat erityisesti ilmoittaa sopimuksista, jotka sisältävät veloitteet luvan antajalle olla myöntämättä muita käyttölupia luvan kohteena olevalle alueelle, jos käyttöluvan haltijan markkinaosuus on tai voi olla yli 40 prosenttia,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

1. Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta

ei koske, jäljempänä säädetyn edellytyksin, varsinaisia taitotietoa koskevia lisenssisopimuksia tai patenttilisenssisopimuksia eikä sekamuotoisia sopimuksia, joissa yhdistetään patenttien ja taitotiedon käyttöluva tai muita teollistai tekijänoikeuksia kuin patenteja koskevia liitännäisiä ehtoja sisältäviä sopimuksia, jos kyseisissä sopimuksissa osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja jos ne sisältävät yhden tai useamman seuraavista velvoitteista:

1. käyttöluvan antajan velvoite olla antamatta muille yrityksille lupaa hyödyntää käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa käyttöluvan voimassaoloalueella;
2. käyttöluvan antajan velvoite olla itse hyödyntämättä käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa käyttöluvan voimassaoloalueella;
3. käyttöluvan saajan velvoite olla hyödyntämättä käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa käyttöluvan antajan yhteismarkkinoilla;
4. käyttöluvan saajan velvoite olla valmistamatta tai käyttämättä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta tai olla käyttämättä patentoitua menetelmää yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille;
5. käyttöluvan saajan velvoite olla harjoittamatta toimintaa saattaakseen käyttöluvan kohteena olevan tuotteen aktiivisesti markkinoille yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille, ja erityisesti olla harjoittamatta nimenomaisesti näille alueille suunnattua mainontaa taikka olla perustamatta sinne sivuliikettä tai pitämättä siellä jakeluvastoa;
6. käyttöluvan saajan velvoite olla saattamatta käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta markkinoille yhteismarkkinoiden alueilla, joiden osalta käyttöluva on annettu muille käyttöluvan saajille, sellaisten tilausten perusteella, joita hän itse ei ole pyytänyt;
7. käyttöluvan saajan velvoite käyttää sopimuskaudella vain käyttöluvan antajan tavaramerkkiä tai tämän määräämää tuotteen ulkoasua käyttöoikeuden kohteena olevan tuotteen yksilöimiseksi, jollei käyttöluvan saajaa estetä merkitsemästä itseään käyttöluvan kohteena olevan tuotteen valmistajaksi;
8. käyttöluvan saajan velvoite rajoittaa käyttöluvan kohteena olevan tuotteen tuotantonsa määrään, jonka hän tarvitsee omien tuotteidensa valmistukseen, ja myydä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta ainoastaan oman tuotteensa erottamattomana osana tai sen varaosana tai muuten omien tuotteidensa myyntiin liittyen, jos käyttöluvan saaja voi vapaasti päättää kyseisestä määrästä.

2. Varsinaisten patenttilisenssisopimusten osalta 1 kohdassa tarkoitettu poikkeus myönnetään ainoastaan siinä määrin ja niin pitkäksi aikaa kuin käyttöluvan kohteena oleva tuote on suojattu rinnakkaispatenteilla käyttöluvan saajan (1, 2, 7 ja 8 alakohta), käyttöluvan

⁽¹⁾ EYVL N:o L 377, 31.12.1994, s. 28

⁽²⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

antajan (3 alakohta) ja muiden käyttöluvan saajien (4 ja 5 alakohta) alueilla. Poikkeusta 1 kohdan 6 alakohdan velvoitteesta ei sovelleta kauempaa kuin viisi vuotta jonkin käyttöluvan saajan ensimmäisestä käyttöluvan kohteena olevan tuotteen yhteismarkkinoille saattamispäivästä, siinä määrin ja niin kauan kuin tämä tuote on suojattu rinnakkaispatenteilla näillä alueilla.

3. Varsinaisten taitotietoa koskevien sopimusten osalta se ajanjakso, jonka aikana poikkeus 1 kohdan 1—5 alakohdassa tarkoitetuista velvoitteista myönnetään, ei saa olla pitempi kuin kymmenen vuotta jonkin käyttöluvan saajan ensimmäisestä käyttöluvan kohteena olevan tuotteen markkinoille saattamispäivästä yhteismarkkinoilla.

Poikkeus 1 kohdan 6 alakohdassa tarkoitettuista velvoitteista myönnetään enintään viideksi vuodeksi jonkin käyttöluvan saajan ensimmäisestä käyttöluvan kohteena olevan tuotteen markkinoille saattamispäivästä yhteismarkkinoilla.

Edellä 1 kohdan 7 ja 8 alakohdassa tarkoitetuista velvoitteista myönnetään poikkeukset sopimuksen koko voimassaoloajaksi niin kauan kuin taitotieto pysyy salaisena ja merkityksellisenä.

Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan kuitenkin ainoastaan, jos osapuolet ovat jossain tarkoituksenmukaisessa muodossa yksilöineet alkuperäisen taitotiedon sekä sen mahdolliset myöhemmät parannukset, jotka tulevat osapuolten saataville ja luovutetaan toiselle osapuolelle sopimuksen määräysten ja tarkoituksen mukaisesti, ja ainoastaan sillä edellytyksellä ja niin kauan kuin taitotieto pysyy salaisena ja merkityksellisenä.

4. Niiden sekamuotoisten sopimusten osalta, joissa yhdistetään patenttien ja taitotiedon käyttöluva, 1 kohdan 1—5 alakohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioihin, joissa käyttöluvan kohteena oleva tekniikka on suojattu tarpeellisin patentein niin kauan kuin käyttöluvan kohteena oleva tuote on suojattu tällaisilla patenteilla, jos niiden suoja-aika on pidempi kuin 3 kohdassa mainitut ajanjaksot.

Edellä 1 kohdan 6 alakohdassa säädetyn poikkeuksen voimassaoloaika voi olla enintään 2 ja 3 kohdassa säädetty viisi vuotta.

Myöskään näihin sopimuksiin ei voida soveltaa 1 kohdassa säädettyä poikkeusta joko niin kauan kuin patentit ovat voimassa tai kuin taitotieto on yksilöity ja pysyy salaisena ja merkityksellisenä sen mukaan, kumpi ajanjakso kestää pitempään.

5. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös, jos osapuolet sitoutuvat sopimuksessa velvoitteisiin,

jonka ovat mainitussa kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan tuossa kohdassa sallittuja velvoitteita rajatumpia.

2 artikla

1. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan sen estämättä, että olisi erityisesti sovittu seuraavista kilpailua yleensä rajoittamattomista sopimusehdoista:

1. käyttöluvan saajan velvoite olla paljastamatta käyttöluvan antajan luovuttamaa taitotietoa; käyttöluvan saajan tätä koskeva velvoite voi jatkua sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeenkin;
2. käyttöluvan saajan velvoite olla antamatta edelleen käyttöluvia tai luovuttamatta käyttöoikeutta;
3. käyttöluvan saajan velvoite olla hyödyntämättä käyttöluvan kohteena olevaa taitotietoa tai patenteja sopimuksen voimassaolon päätyttyä siltä osin ja niin kauan kuin taitotieto on vielä salaista tai patentit ovat voimassa;
4. käyttöluvan saajan velvoite antaa käyttöluvan antajalle käyttöluva käyttöluvan kohteena olevan tekniikan parannuksiin ja uusiin sovelluksiin, jos
  - selvästi erotettavien parannusten osalta tällainen käyttöluva ei ole yksinomainen siten, että käyttöluvan saaja voisi vapaasti käyttää itse tekemiään parannuksia tai antaa sivullisille käyttöluvan niihin edellyttäen, ettei tällaisen käyttöluvan antaminen johda käyttöluvan antajan luovuttaman sellaisen taitotiedon paljastumiseen, joka vielä on salaista;
  - käyttöluvan antaja on sitoutunut antamaan käyttöluvan saajalle yksinomaisen tai muunlaisen käyttöluvan itse tekemiinsä parannuksiin;
5. käyttöluvan saajan velvoite noudattaa käyttöluvan kohteena olevan tuotteen laadulle asetettuja vähimmäisvaatimuksia, mukaan lukien tekniset vaatimukset, tai hankkia tavaroita tai palveluja käyttöluvan antajalta tai tämän nimeämältä yritykseltä, jos kyseiset laatuvaatimukset, tuotteet tai palvelut ovat tarpeen

a) käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyödyntämiseksi teknisesti oikealla tavalla tai

b) sen varmistamiseksi, että käyttöluvan saajan tuotanto vastaa käyttöluvan antajaan tai muihin käyttöluvan saajiin sovellettavia vähimmäislaatuvaatimuksia

sekä sallia käyttöluvan antajan suorittaa niihin liittyviä tarkastuksia;

6. velvoitteet:
- a) ilmoittaa käyttöluvan antajalle taitotiedon luvattomasta käytöstä tai käyttöluvan kohteena olevan patentin loukkauksista tai
  - b) ryhtyä oikeudellisiin toimiin tai avustaa käyttöluvan antajaa luvattoman käytön tai patentin loukkauksen johdosta,
7. käyttöluvan saajan velvoite jatkaa käyttöoikeuskorvausten maksamista:
- a) sopimuskauden päättymiseen asti osapuolten vapaasti määräämiä korvausmääriä, maksuaikoja ja maksutapoja noudattaen, jos taitotieto tulee yleisesti tunnetuksi muuten kuin käyttöluvan antajan toiminnan seurauksena, rajoittamatta kuitenkaan mahdollisen vahingonkorvausten maksamista, jos taitotieto tulee yleisesti tunnetuksi käyttöluvan saajan sopimusrikkomuksen takia;
  - b) ajanjakson aikana, joka jatkuu käyttöluvan kohteena olevien patenttien voimassaoloajan jälkeen, maksamisen helpottamiseksi;
8. käyttöluvan saajan velvoite rajoittaa käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyödyntäminen yhdelle tai useammalle sellaiselle tekniselle soveltamisalalle tai sellaiselle tuotemerkkinälle, jolla käyttöluvan kohteena olevaa tekniikka voidaan soveltaa;
9. käyttöluvan saajan velvoite maksaa vähimmäiskäyttöoikeuskorvaus tai tuottaa vähimmäismäärä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta tai suorittaa vähimmäismäärä käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyväksikäyttökertoja;
10. käyttöluvan antajan velvoite myöntää käyttöluvan saajalle edullisempia edellytyksiä, kuin käyttöluvan antaja mahdollisesti myöntää muille yrityksille sopimuksen tekemisen jälkeen;
11. käyttöluvan saajan velvoite laittaa käyttöluvan kohteena olevaan tuotteeseen merkintä, jossa mainitaan käyttöluvan antajan nimi tai käyttöluvan kohteena olevan patentin numero;
12. käyttöluvan saajan velvoite olla käyttämättä käyttöluvan antajan tekniikkaa tuotantolaitosten perustamiseksi kolmansille; tämä velvoite ei rajoita käyttöluvan saajan oikeutta lisätä tuotantolaitostensa tuotantokykyä tai ottaa käyttöönsä lisää tuotantolaitoksia noudattaen yleisesti käytettäviä kaupallisia sopimusehtoja, mukaan luettuna lisättyjen käyttöoikeuskorvausten maksaminen;
13. käyttöluvan saajan velvoite toimittaa ainoastaan rajattu määrä käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta tietylle asiakkaalle, jos tämä käyttölupa myönnetään siinä tarkoituksessa, että kyseinen asiakas voi käyttää myös vaihtoehtoista tarjonnan lähdeä käyttöluvan voimassaoloalueella. Tätä säännöstä sovelletaan myös, jos asiakkaana on käyttöluvan saaja ja käyttöluvan mukaan asiakas saa vaihtoehtoisen tarjonnan lähteen aikaansaamiseksi valmistaa käyttöluvan kohteena olevia tuotteita tai valmistuttaa niitä alihankkijalla;
14. käyttöluvan antajan varaama oikeus käyttää hyödyksi patentin tuottamia oikeuksia sen estämiseksi, että käyttöluvan saaja hyödyntää käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa käyttöluvan voimassaoloalueen ulkopuolella;
15. käyttöluvan antajan varaama oikeus irtisanoa sopimus, jos käyttöluvan saaja kiistää käyttöluvan kohteena olevan taitotiedon salaisen tai merkityksellisen luonteen tai patentin voimassaolon yhteismarkkinoilla, joiden osalta käyttölupa on annettu käyttöluvan antajalle tai tähän etuyhteydessä oleville yrityksille;
16. käyttöluvan antajan varaama oikeus irtisanoa patentin käyttölupa, jos käyttöluvan saaja väittää, että tällainen patentti ei ole tarpeellinen;
17. käyttöluvan saajan velvoite valmistaa ja pitää kaupan käyttöluvan kohteena olevaa tuotetta parhaansa mukaan;
18. käyttöluvan antajan varaama oikeus sanoa irti käyttöluvan saajalle myönnetty yksinoikeus ja lakata antamasta käyttöluvan saajalle parannusten käyttölupia käyttöluvan saajan ryhdyttyä kilpaileviin toimiin yhteismarkkinoilla käyttöluvan antajan kanssa, tähän etuyhteydessä olevien yritysten tai muiden yritysten kanssa tutkimus- ja kehitystyön, valmistuksen taikka kilpailevien tuotteiden käytön tai myynnin osalta, ja oikeus vaatia käyttöluvan saajaa osoittamaan, ettei käyttöluvan kohteena olevaa taitotietoa käytetä sellaisten tavaroiden tai palvelujen tuotannossa, jota käyttölupa ei koske.
2. Jos erityisten olosuhteiden vuoksi 1 kohdassa mainitut sopimusehdot kuuluvat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, poikkeus koskee myös niitä, vaikka niihin ei liittyisikään mitään niistä ehdoista, joiden osalta on säädetty poikkeus 1 artiklassa.
3. Edellä 2 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös, jos osapuolet sitoutuvat sopimuksessa ehtoihin, jotka ovat 1 kohdassa mainittujen ehtojen kaltaisia, mutta soveltamisalaltaan mainitussa kohdassa sallittuja ehtoja rajatumpia.

3 artikla

Mitä 1 artiklassa ja 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos

1. osapuolelle asetetaan rajoituksia, jotka koskevat käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden hinnoista tai niiden osatekijöistä taikka annettavista alennuksista päättämistä;

2. osapuolen kilpailua yhteismarkkinoilla toisen osapuolen, tähän etuyhteydessä olevien yritysten tai muiden yritysten kanssa tutkimus- tai kehitystyön, valmistuksen taikka kilpailevien tuotteiden käytön tai myynnin tai jakelun osalta rajoitetaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 artiklan 1 kohdan 17 ja 18 alakohdan määräysten soveltamista;

3. toista tai molempia osapuolia vaaditaan ilman asiallista perustetta

a) kieltäytymään toimituksista sellaisten alueilleen sijoittautuneiden käyttäjien tai jälleenmyyjien tilausten perusteella, jotka markkinoisivat tuotteita yhteismarkkinoiden muilla alueilla;

b) vaikeuttamaan käyttäjien tai jälleenmyyjien mahdollisuuksia hankkia tuotteita yhteismarkkinoilla toimivilta muilta jälleenmyyjiltä ja erityisesti, jos he käyttävät immateriaalioikeuksia tai ryhtyvät muihin toimenpiteisiin estääkseen käyttäjiä tai jälleenmyyjä hankkimasta käyttöluvan voimassaoloalueen ulkopuolelta tai tuomasta siellä markkinoille tuotteita, jotka käyttöluvan antaja on tuonut laillisesti markkinoille yhteismarkkinoilla tai jotka on hänen suostumuksellaan tuotu laillisesti markkinoille siellä,

tai jos näin toimitaan osapuolten välisen yhdenmukaisen menettelytavan takia;

4. osapuolet olivat kilpailevia valmistajia jo ennen käyttöluvan antamista ja toiselle niistä asetetaan rajoituksia samalla teknisellä soveltamisalalla tai samoilla tuotemarkkinoilla tälle sallitun asiakkaskunnan osalta, erityisesti kieltämällä toimitukset tietyille käyttäjäryhmille tai käyttämällä tiettyjä jakelumenetelmiä taikka ottamalla asiakkaiden jakamiseksi käyttöön tietynlaiset tuotepakkaukset, paitsi 1 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa ja 2 artiklan 1 kohdan 13 alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

5. osapuolelle asetetaan rajoituksia käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden valmistus- tai myyntimäärien, tai käyttöluvan kohteena olevan tekniikan käyttökertojen lukumäärän suhteen, paitsi 1 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa ja 2 artiklan 1 kohdan 13 alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

6. käyttöluvan saajan on luovutettava käyttöluvan antajalle kokonaan tai osittain oikeudet käyttöluvan kohteena olevan tekniikan parannuksiin tai uusiin sovellutuksiin;

7. käyttöluvan antajaa vaaditaan, vaikka vain erillisessä sopimuksessa tai kun sopimuksen alkuperäinen voimassaoloaika jatkuu itsestään uusien parannusten sopimukseen lisäämisen vuoksi, pidemmäksi kuin 1

artiklan 2 ja 3 kohdan mukaan sallituksi ajaksi olemaan antamatta muille yrityksille käyttöluvaa, joka koskee sopimuksen kohteena olevan tekniikan hyödyntämistä käyttöluvan voimassaoloalueella, tai jos osapuolta vaaditaan pidemmäksi kuin 1 artiklan 2 ja 3 kohdan tai 1 artiklan 4 kohdan mukaan sallituksi ajaksi pidättäytymään kyseisen tekniikan hyödyntämisestä toisen osapuolen tai muiden käyttöluvan saajien alueilla.

4 artikla

1. Tässä asetuksessa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös sopimuksiin, jotka sisältävät sellaisia kilpailua rajoittavia velvoitteita, joita 1 ja 2 artikla ei koske ja jotka eivät kuulu 3 artiklan soveltamisalaan, jos kyseisistä sopimuksista ilmoitetaan komissiolle asetuksen (EY) N:o 3385/94 1, 2 ja 3 artiklan säännösten mukaisesti, eikä komissio vastusta kyseistä poikkeusta neljän kuukauden kuluessa.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan erityisesti, jos

a) käyttöluvan saajan on sopimusta tehtäessä suostuttava noudattamaan sellaisia laatuvaatimuksia tai käyttämään myös sellaisia muita käyttöluvia tai suostumaan sellaisten tavaroiden tai palvelujen hankkimiseen, jotka eivät ole tarpeen käyttöluvan kohteena olevan tekniikan hyödyntämiseksi teknisesti oikealla tavalla taikka sen varmistamiseksi, että käyttöluvan saajan tuotanto vastaa käyttöluvan antajan ja muiden käyttöluvan saajien noudattamia laatuvaatimuksia;

b) käyttöluvan saajaa kielletään kiistämästä sitä, että käyttöluvan kohteena oleva taitotieto on salaista tai merkityksellistä, taikka käyttöluvan antajalle tai tähän etuyhteydessä oleville yrityksille kuuluvien, käyttöluvan kohteena olevien patenttien pätevyyttä yhteismarkkinoilla.

3. Edellä 1 kohdassa määrätty neljän kuukauden aika lasketaan päivästä, jolloin ilmoitus asetuksen (EY) N:o 3385/94 4 artiklan säännösten mukaisesti astuu voimaan.

4. Etua, joka johtuu 1 ja 2 kohdan soveltamisesta, voidaan vaatia sopimuksille, jotka on ilmoitettu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, toimittamalla komissiolle tiedonanto, jossa erikseen viitataan tähän artiklaan ja ilmoitukseen. Edellä olevan 3 kohdan säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

5. Komissio voi vastustaa poikkeusta neljän kuukauden määräajoin. Sen on vastustettava poikkeusta, jos se saa jäsenvaltiolta tätä koskevan pyynnön kahden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettua ilmoituksen tai 4 kohdassa tarkoitettua tiedonannon toimittamisesta jäsenvaltiolle. Pyyntö on perusteltava perustamissopimuksen kilpailusääntöihin liittyvillä seikoilla.

6. Komissio voi milloin tahansa luopua poikkeusta vastustavasta kannastaan. Jos vastustuksen perusteena on kuitenkin ollut jäsenvaltion pyyntö, joka on edelleen voimassa, siitä voidaan luopua vasta kun komissio on kuullut asiasta kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa.

7. Jos vastustus peruutetaan sen vuoksi, että yritykset, joita asia koskee ovat näyttäneet, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan ilmoituspäivästä alkaen.

8. Jos vastustus peruutetaan sen vuoksi, että yritykset, joita asia koskee, ovat muuttaneet sopimusta siten, että 85 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, poikkeusta sovelletaan muutosten voimaantulopäivästä alkaen.

9. Jos komissio vastustaa poikkeusta eikä vastustusta peruuteta, ilmoituksen vaikutuksiin sovelletaan asetuksen N:o 17 säännöksiä.

5 artikla

1. Tätä asetusta ei sovelleta

1. patenti- tai taitotietorenkkaan jäsenten välisiin sopimuksiin, jotka koskevat tällaisen yhteistoiminnan kohteena olevaa tekniikkaa;
2. sellaisten kilpailijoiden välisiin lisenssisopimuksiin, jotka ovat osapuolina yhteisytyksessä, tai jonkin heistä ja yhteisytyksen välisiin tällaisiin lisenssisopimuksiin, jos ne liittyvät yhteisytyksen toimintaan;
3. sopimuksiin, joissa osapuoli antaa toiselle osapuolelle käyttöoikeuden taitotietoon ja/tai patenttiin, ja tämä toinen osapuoli, vaikka vain erillisissä sopimuksissa tai etuyhteydessä olevien yritysten kautta, antaa vastavuoroisesti ensiksi mainitulle osapuolelle käyttöoikeuden patenttiin, tavaramerkkiin tai taitotietoon taikka yksinmyyntioikeuden, jos osapuolet kilpailevat keskenään näissä sopimuksissa tarkoitettujen tuotteiden osalta;
4. lisenssisopimuksiin, joihin sisältyy käyttöluvan antaminen muuhun teollis- tai tekijänoikeuteen kuin patenttiin, mikä ei ole liitännäinen;
5. sopimuksiin, jotka tehdään ainoastaan myyntitarkoituksessa.

2. Tätä asetusta sovelletaan kuitenkin

1. edellä 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin, joiden perusteella perustajayritys myöntää yhteisytykselle patentin tai taitotietoa koskevan käyttöluvan silloin, kun käyttöluvan kohteena olevilla tuotteilla ja osallistuvien yritysten muilla tuotteilla ja palveluilla, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan vastaavina tai korvaavina, ei ole yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla seuraavia osuuksia:

- kun käyttöluva on rajoitettu tuotantoon, yli 20 prosenttia
- kun käyttöluvan sisältyy tuotanto ja jakelu, yli 10 prosenttia

markkinoista, jotka käsittävät kaikki käyttöluvalla valmistetut tuotteet sekä kaikki vastaavat tai korvaavat tuotteet tai palvelut;

2. edellä 1 kohdan 1 alakohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin sekä 1 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettuihin vastavuoroisiin käyttöluviin, jos mitkään alueelliset rajoitukset eivät koske osapuolia yhteismarkkinoilla valmistuksen, käytön tai markkinoille saattamisen taikka käyttöluvan tai yhteistoiminnan kohteena olevan tekniikan käytön osalta.

3. Tätä asetusta sovelletaan, jos kahden peräkkäisen tilikauden aikana 2 kohdan 1 alakohdassa tarkoitettu markkinaosuus ei ole suurempi kuin kymmenesosa koko markkinoista; jos yllämainittu raja ylitetään, tämän asetuksen soveltamista jatketaan kuuden kuukauden ajan alkaen sen tilikauden loppumisesta, jonka kuluessa raja on ylitetty.

6 artikla

Tätä asetusta sovelletaan myös

1. sopimuksiin, joissa käyttöluvan antajana ei ole taitotiedon haltija tai patentinhaltija, mutta hänellä on taitotiedon haltijalta tai patentinhaltijalta valtuutus antaa käyttöluvia,
2. taitotiedon ja/tai patentin luovutussopimuksiin, jos luovutuksen perusteella vastikkeena maksettava määrä riippuu luovutuksensaajan saamasta liikevaihdosta tuotteista, joiden valmistuksessa taitotietoa tai patenttia käytetään, taikka tällaisten tuotteiden valmistusmäärästä tai taitotiedon tai patentin käyttökertojen lukumäärästä,
3. lisenssisopimuksiin, joissa käyttöluvan antajan tai käyttöluvan saajan oikeuksia käyttävät tai niiden velvollisuudet täyttävät niihin etuyhteydessä olevat yritykset.

7 artikla

Komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti evätä tästä asetuksesta aiheutuvan edun, jos se toteaa, että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti jos

1. sopimuksen takia käyttöluvan kohteena olevat tuotteet eivät ole käyttöluvan voimassaoloalueella alttiina samanlaisista tuotteista tai palveluista, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina tai korvaavina, johtuvalle tehokkaalle kilpailulle, erityisesti silloin kun käyttöluvan saajan markkinaosuus on suurempi kuin 40 prosenttia;
2. käyttöluvan saaja kieltäytyy ilman asiallista perustetta toimituksista muiden käyttöluvan saajien alueille sijoitautuneiden käyttäjien tai jälleenmyyjien sellaisten tilauksien perusteella, joita hän ei ole itse pyytänyt, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 artiklan 1 kohdan 6 alakohdan soveltamista;
3. osapuolet
  - a) pidättäytyvät ilman asiallista perustetta toimituksista sellaisten alueelleen sijoittautuneiden käyttäjien tai jälleenmyyjien tilausten perusteella, jotka markkinoisivat tuotteita yhteismarkkinoiden muilla alueilla,
 tai
  - b) vaikeuttavat käyttäjien tai jälleenmyyjien mahdollisuuksia hankkia tuotteita yhteismarkkinoilla toimivilta muilta jälleenmyyjiltä ja erityisesti käyttää teollis- tai tekijänoikeuksia tai toteuttavat muita toimenpiteitä estääkseen käyttäjiä tai jälleenmyyjä hankkimasta tai saattamasta markkinoille käyttöluvan voimassaoloalueella tuotteita, jotka käyttöluvan antaja on saattanut laillisesti markkinoille yhteismarkkinoilla tai jotka on hänen suostumuksellaan saatettu laillisesti markkinoille siellä;
4. osapuolet olivat valmistajia käyttöluvan antamispäivänä, ja käyttöluvan saajan 2 artiklan 1 kohdan 9 sekä 17 alakohdassa tarkoitettut, tuotannon vähimmäismäärää tai käyttöluvan kohteena olevan tekniikan käyttämiseksi parhaansa tekemistä koskevat velvoitteet estävät käyttöluvan saajaa käyttämästä kilpailevaa tekniikkaa.

8 artikla

1. Tätä asetusta sovellettaessa patentteihin rinnastetaan
  - a) patenttihakemukset,
  - b) hyödyllisyysmallit,
  - c) hyödyllisyysmallien rekisteröintihakemukset,
  - d) puolijohdetuotteiden topografiat,
  - e) Ranskan lainsäädännön mukaiset "certificat d'utilité"- ja "certificat d'addition" -todistukset,
  - f) Ranskan lainsäädännön mukaisia "certificat d'utilité"- ja "certificat d'addition" -todistuksia koskevat hakemukset,
  - g) lääkkeiden tai muiden sellaisten tuotteiden lisäsuojatodistukset, jolle tällaiset todistukset voidaan myöntää,

h) kasvinjalostajantodistukset.

2. Tätä asetusta sovelletaan myös sopimuksiin, jotka koskevat keksinnön hyödyntämistä, jos 1 kohdassa tarkoitettu hakemus on jätetty käyttöluvan voimassaoloalueen osalta yhden vuoden kuluessa sopimuksen tekemisestä.

3. Tätä asetusta sovelletaan lisäksi varsinaisiin patenttilisenssisopimuksiin tai taitotietoa koskeviin lisenssisopimuksiin tai sekamuotoisiin sopimuksiin, joiden alkuperäinen voimassaoloaika jatkuu, kun kyseisiin sopimuksiin lisätään käyttöluvan antajan tiedoksi toimittamia uusia patenttoituja tai ei-patenttoituja parannuksia edellyttäen, että käyttöluvan saajalla on oikeus kieltäytyä tällaisista parannuksista tai että jokaisella osapuolella on oikeus irtisanoa sopimus sen alkuperäisen sopimuskauden päätyttyä sekä ainakin joka kolmas vuosi sen jälkeen.

9 artikla

1. Edellä 4 artiklaa sovellettaessa saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan tässä asetuksessa säädettyihin tarkoituksiin.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka ovat senlaatuaisia, että ne on pidettävä salassa.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleiskatsauksia tai selvityksiä, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

10 artikla

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1. 'taitotiedolla' sellaisen teknisen tiedon kokonaisuutta, joka on salaista, merkityksellistä ja tarkoituksenmukaisessa muodossa yksilöityä;
2. ilmaisulla 'salainen' sitä, että taitotieto joko kokonaisuutena taikka osiensa täsmällisenä rakenteena ja yhdistelmänä ei ole yleisesti tunnettu tai vaivatta saatavilla oleva, jolloin osa sen arvosta perustuu aikaan, jonka käyttöluvan saaja voittaa kun taitotieto luovutetaan hänelle; tätä ei tulkita suppeasti siten, että jokaisen taitotiedon erillisen osan tulisi olla täysin tuntematon tai että sitä ei voi saada käyttöluvan antajan liiketoiminnan ulkopuolelta;
3. ilmaisulla 'merkityksellinen' sitä, että taitotietoon sisältyy tietoa, jonka tulee olla hyödyllistä siten, että sen voi sopimuksen teko hetkellä kohtuudella odottaa parantavan käyttöluvan saajan kilpailuasemaa esimer-

- kiksi auttamalla tätä pääsemään uusille markkinoille tai antamalla tälle kilpailuetuja suhteessa sellaisiin valmistajiin ja palvelujen tarjoajiin, joiden saatavilla ei ole käyttöluvan kohteena olevaa salaista taitotietoa tai muuta vastaavaa salaista taitotietoa;
4. ilmaisulla 'yksilöity' sitä, että taitotieto kuvataan tai tallennetaan tavalla, joka mahdollistaa sen varmistamisen, että taitotieto täyttää salaisuutta ja merkityksellisyttä koskevat edellytykset ja ettei käyttöluvan saajan mahdollisuuksia hyödyntää omaa tekniikkaansa aiheettomasti rajoiteta. Yksilöimistä varten taitotiedon kuvaus voidaan antaa joko itse lisenssisopimuksessa taikka se voidaan, viimeistään silloin, kun taitotieto siirretään tai pian sen jälkeen, antaa erillisessä asiakirjassa tai tallentaa muussa sopivassa muodossa, jos erillinen asiakirja tai muu tallenne on tarvittaessa saatavilla;
  5. ilmaisulla 'tarpeelliset patentit' sellaisia patenteja, joiden käyttöluva tarvitaan käyttöluvan kohteena olevan tekniikan toteuttamiseksi siltä osin kuin tällaisen käyttöluvan puuttuessa tämän tekniikan toteuttaminen ei olisi mahdollinen tai olisi mahdollinen ainoastaan pienemmässä määrin tai vaikeammin tai kalliimmin edellytyksin. Näillä patenteilla on siis oltava käyttöluvan saajalle teknistä, oikeudellista tai taloudellista etua;
  6. 'käyttöluvalla' varsinaisia patentti- tai taitotietolisenssisopimuksia sekä sekamuotoisia patenteja ja taitotietoa koskevia lisenssisopimuksia;
  7. ilmaisulla 'käyttöluvan kohteena oleva tekniikka' alkuperäistä valmistusta koskevaa taitotietoa ja/tai tarpeellisia tiettyä tuotetta koskevia patenteja tai valmistuspatenteja, jotka ovat olleet olemassa ensimmäistä lisenssisopimusta tehtäessä sekä taitotietoon tai patenteihin myöhemmin tehtyjä parannuksia riippumatta siitä, ovatko osapuolet tai muut käyttöluvan saajat hyödyntäneet parannuksia ja kuinka paljon he ovat niin tehneet;
  8. 'käyttöluvan kohteena olevat tuotteet' ovat tavaroita tai palveluja, joiden tuotantoon tai tarjoamiseen tarvitaan käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa;
  9. 'käyttöluvan saajan markkinaosuudella' käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden tai niiden muiden käyttöluvan saajan tarjoamien tuotteiden tai palvelujen, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden kanssa toisiaan vastaavina tai korvaavina, osuutta käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden ja vastaavien ja korvaavien tuotteiden tai palvelujen koko markkinoista yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla;
  10. ilmaisulla 'hyödyntäminen' käyttöluvan kohteena olevan tekniikan kaikkia käyttötapoja, erityisesti tuotannossa, aktiivisessa tai passiivisessa myyntitoiminnassa alueella, vaikka se ei liittyisikään tuolla alueella harjoitettavaan valmistukseen, sekä leasing-toiminnassa;
  11. 'käyttöluvan voimassaoloalueella' alueita, joihin kuuluu koko yhteismarkkinat tai niiden osan ja joilla käyttöluvan saajalla on oikeus hyödyntää käyttöluvan kohteena olevaa tekniikkaa;
  12. 'käyttöluvan antajan alueella' alueita, joiden osalta käyttöluvan antaja ei ole antanut käyttöluvia patentteihin lisenssisopimuksen piiriin kuuluviin ja/tai taitotietoon;
  13. 'rinnakkaispatenteilla' patenteja, jotka teollisoikeuksia koskevien kansallisten sääntöjen erilaisuudesta huolimatta, yhdentämisen puutteesta johtuen, suojaavat samaa keksintöä eri jäsenmaissa;
  14. 'etuyhteydessä olevilla yrityksillä':
    - a) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolella suoraan tai välillisesti on:
      - enemmän kuin puolet omasta pääomasta tai käyttöpääomasta,
      - mahdollisuus käyttää yli puolta äänimäärästä,
      - mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäsenistä, taikka
      - oikeus johtaa liiketoimintaa,
    - b) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet jommankumman sopimuspuolen osalta;
    - c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai mahdollisuudet;
    - d) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolilla tai niihin sidossuhteessa olevilla yrityksillä yhdessä on a alakohdassa tarkoitettut oikeudet tai mahdollisuudet; tällaisia yhteisessä valvonnassa olevia yrityksiä pidetään kumpaankin sopimuksen osapuoleen etuyhteydessä olevina,
  15. 'liitännäisillä ehdoilla' sopimusehtoja, jotka liittyvät muiden teollis- ja tekijänoikeuksien kuin patenttien hyödyntämiseen, joihin ei sisälly muita kilpailua rajoittavia velvoitteita kuin niitä, jotka koskevat myös patenteja tai taitotietoa ja joita tässä asetuksessa säädetty poikkeus koskee;
  16. 'velvoitteella' sekä sopimusvelvoitetta että yhdenmu-kaista menettelytapaa;

17. 'kilpailevilla valmistajilla' tai 'kilpailevien tuotteiden valmistajilla' valmistajia, jotka myyvät tuotteita, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan käyttöluvan kohteena olevien tuotteiden kanssa toisiaan vastaavina tai korvaavina.

11 artikla

1. Kumotaan asetus (ETY) N:o 556/89 1 päivästä huhtikuuta 1996.

2. Asetuksen (ETY) N:o 2349/84 säännöksiä sovelletaan 31 päivään maaliskuuta 1996 saakka.

3. Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske sopimuksia, jotka ovat voimassa 31 päivänä maaliskuuta 1996 ja jotka täyttävät asetuksessa (ETY) N:o 2349/84 tai asetuksessa (ETY) N:o 556/89 poikkeukselle säädetty edellytykset.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1996.

12 artikla

1. Komissio laatii säännöllisesti arvon tämän asetuksen soveltamisesta erityisesti 4 artiklassa säädetyn vastustusmenettelyn osalta.

2. Komissio laatii kertomuksen tämän asetuksen toimisesta ennen kuin on kulunut neljä vuotta sen voimaantulosta ja harkitsee sen perusteella asetuksen mahdollista mukauttamista.

13 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1996.

Sitä sovelletaan 31 päivään maaliskuuta 2006.

Edellä 11 artiklan 2 kohdan säännöksiä sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1996.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen